

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

12 лютого 2013 року №5/зп-13

**ПРОГРАМА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ
КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ
(нова редакція)**

Денна форма навчання

ЗАГАЛЬНА ТРИВАЛІСТЬ – 6 місяців, з них:
теоретично-практична підготовка – 56 навчальних днів
стажування – 59 робочих днів.

**I. ТЕОРЕТИЧНО-ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА – ПІДГОТОВКА В ЮРИДИЧНИХ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

СУМАРНА ТРИВАЛІСТЬ: 56 навчальних днів підготовки, 448 годин підготовки (година підготовки складає академічну годину), при цьому підготовка триває 5 навчальних днів на тиждень, 8 годин на день.

БЛОКИ ПІДГОТОВКИ:

1. СУДОУСТРІЙ УКРАЇНИ. ЕТИКА ТА ДЕОНТОЛОГІЯ СУДДІ – 64 год.

2. РОЗГЛЯД СПРАВ У СУДАХ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ (МІСЦЕВИХ СУДАХ) – 320 год.

2.1. Цивільне судочинство – 80 год.

2.2. Кримінальне судочинство та судочинство у справах про адміністративні правопорушення – 80 год.

2.3. Адміністративне судочинство – 80 год.

2.4. Господарське судочинство – 80 год.

3. БЛОК СУДДІВСЬКИХ НАВИЧОК - 64 год.

II. СТАЖУВАННЯ

СУМАРНА ТРИВАЛІСТЬ: 59 робочих днів, при цьому підготовка триває 5 днів на тиждень, 8 годин на день: з 9.00 до 18.00 (режим роботи суду або бази стажування, з перервою на обід).

І. ТЕОРЕТИЧНО-ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

№ п/п	ТЕМИ МОДУЛІВ (ДИСЦИПЛІН)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН
1.	СУДОУСТРІЙ УКРАЇНИ. ЕТИКА ТА ДЕОНТОЛОГІЯ СУДДІ	64 год.
	Судоустрій України. Система судів загальної юрисдикції	
	Правовий статус судді, його права і обов'язки	
	Міжнародні стандарти здійснення правосуддя. Застосування рішень Європейського суду з прав людини. Застосування Конвенції з прав людини та основоположних свобод.	
	Застосування Конституції України при здійсненні судочинства. Рішення Конституційного Суду України в судовій практиці	
	Роль суду і судді в суспільстві	
	Загальні поведінкові аспекти діяльності судді	
	Професійна етика судді	
	Дисциплінарна відповідальність судді	
	Суддівська присяга та наслідки її порушення	
	Запобігання корупції у суддівському середовищі і відповідальність суддів за корупційні діяння	
2.	РОЗГЛЯД СПРАВ У СУДАХ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ (МІСЦЕВИХ СУДАХ)	
2.1.	ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО	80 год.
	Права людини і основоположні свободи – застосування судами міжнародних інструментів їх захисту в цивільних справах. 1)Рішення Європейського суду з прав людини. 2)Конвенція з прав людини та основоположних свобод, інші джерела права	
	Проблеми юрисдикції та підсудності. Процесуальні строки. Склад суду. Відводи	
	Забезпечення права на доступ до суду (відкриття провадження у справі, залишення позовної заяви без руху, рух справи, зупинення провадження, закриття провадження, залишення заяви без розгляду, апеляційне оскарження і т.д.)	
	Судові витрати. Розподіл судових витрат між сторонами	
	Підготовка справи до судового розгляду. Визначення складу осіб, які беруть участь у справі. Попереднє судове засідання. Судові доручення щодо збирання доказів. Заходи забезпечення позову	
	Судові виклики і повідомлення. Заходи процесуального примусу. Заочний розгляд справи	

	Дослідження доказів. Належність та допустимість доказів, їх оцінка у різних категоріях справ, що розглядаються в порядку цивільного судочинства (в т.ч. призначення і оцінка висновків судових експертиз)	
	Позовне провадження. Скорочені провадження в цивільному процесі. Фіксування цивільного процесу	
	Особливості розгляду спорів про визнання правочинів недійсними	
	Особливості розгляду сімейних справ	
	Особливості розгляду справ про спадкування	
	Особливості розгляду земельних спорів	
	Особливості розгляду справ про захист права власності	
	Особливості розгляду справ про відшкодування шкоди	
	Особливості розгляду справ, що впливають з кредитних правовідносин, застави	
	Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень. Визнання і виконання рішень іноземних судів в Україні. Судовий контроль за виконанням судових рішень. Оскарження рішень третейських судів. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами	
2.2.	КРИМІНАЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО ТА СУДОЧИНСТВО У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ	80 год.
2.2.1.	КРИМІНАЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО	
	Практика Європейського суду з прав людини і кримінальний процес	
	Дотримання засад кримінального провадження	
	Суд, сторони та інші учасники кримінального процесу: їхні права і обов'язки. Слідчий суддя, його правовий статус	
	Застосування судами запобіжних заходів: вибір та мотивування	
	Судовий контроль в кримінальному процесі	
	Підсудність кримінальних справ	
	Дослідження доказів. Належність та допустимість доказів, їх оцінка у різних категоріях кримінальних справ. Розуміння обов'язку доказування та гарантування його дотримання	
	Цивільний позов у кримінальній справі. Відшкодування шкоди, заподіяної злочином	
	Провадження у суді першої інстанції: загальні положення та проблемні питання. Межі судового розгляду	
	Спрошені судові провадження	
	Методика розгляду справ за участю присяжних	
	Обставини, що виключають злочинність діяння. Звільнення від кримінальної відповідальності	

	Особливості кваліфікації злочинів	
	Особливості розгляду судами справ у скоєних злочинах: проти особи; проти власності; у сфері господарської діяльності; у сфері службової діяльності; інших. видів злочинів	
	Особливості розгляду кримінальних справ у злочинах, вчинених неповнолітніми	
	Особливості розгляду кримінальних справ щодо застосування примусових заходів медичного характеру	
	Особливості призначення покарання	
	Судові рішення та вимоги до них	
	Вирішення судом питань виконання вироку, ухвали, постанови	
	Роль суду у вирішенні питань міжнародного співробітництва в кримінальних справах	
2.2.2.	СУДОЧИНСТВО У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ	
	Розуміння справ про адміністративні правопорушення як кримінальних справ у світлі Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини	
	Застосування гарантій, передбачених ст. 6 та ст. 2 Протоколу № 7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, при розгляді справ про адміністративні правопорушення	
	Дослідження доказів. Належність та допустимість доказів, їх оцінка у різних категоріях справ про адміністративні правопорушення. Розуміння обов'язку доказування та гарантування його дотримання	
	Особливості розгляду і вирішення окремих категорій справ про адміністративні правопорушення	
	Особливості розгляду і вирішення справ про корупційні правопорушення	
	Особливості розгляду і вирішення справ про порушення митних правил	
	Вибір санкції і призначення покарання. Мотивування рішення (постанови)	
2.3.	АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО	80 год.
	Роль адміністративної юстиції у демократичному суспільстві. Європейські стандарти адміністративної юстиції	
	Застосування принципів адміністративного судочинства у світлі Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики	

	Європейського суду з прав людини	
	Основи адміністративної процедури та застосування судом критеріїв оцінювання рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень	
	Предметна та територіальна підсудність. Проблемні питання визначення підсудності	
	Дослідження доказів. Належність та допустимість доказів, їх оцінка в адміністративних справах. Розуміння обов'язку доказування та гарантування його дотримання в адміністративному процесі	
	Відкриття провадження, підготовче провадження (у тому числі забезпечення позову, проведення попереднього судового засідання)	
	Особливості провадження в адміністративних справах (у т.ч. скороченого провадження). Застосування заходів процесуального примусу	
	Розгляд пенсійних та інших соціальних спорів	
	Розгляд спорів щодо рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про накладення адміністративних стягнень	
	Розгляд виборчих спорів	
	Розгляд спорів за участю органів місцевого самоврядування	
	Розгляд податкових спорів	
	Розгляд спорів щодо оскарження нормативно-правових актів	
	Особливості розгляду окремих категорій адміністративних справ: адміністративних спорів у галузі земельних правовідносин; укладання, виконання, припинення, скасування чи визнання нечинними адміністративних договорів; спорів щодо надання адміністративних послуг; спорів щодо надання особі статусу біженця; спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби; спорів щодо реалізації таких прав, як право на доступ до публічної інформації, право на звернення громадян, право на мирні зібрання, право на об'єднання громадян тощо	
	Виконання судових рішень в адміністративному судочинстві	
2.4.	ГОСПОДАРСЬКЕ СУДОЧИНСТВО	80 год.
	Застосування принципів господарського судочинства у світлі Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини	
	Проблемні питання визначення підвідомчості, підсудності, розмежування справ господарської юрисдикції від цивільної та адміністративної	
	Розподіл обов'язків доказування, визнання доказів належними та допустимими, оцінка доказів. Доказування в господарських справах	
	Порушення справи. Підготовка справи до розгляду	
	Запобіжні заходи та заходи забезпечення позову у господарських справах	
	Провадження у справах про банкрутство. Провадження за заявами про	

	скасування рішень третейських судів та видача виконавчих документів на підставі рішень третейських судів	
	Особливості розгляду і вирішення окремих категорій господарських спорів (щодо права власності та інших речових прав, щодо права інтелектуальної власності, корпоративних спорів тощо)	
	Судові витрати та їх розподіл	
	Розгляд справ за нововиявленими обставинами	
	Розгляд справ за участю іноземних суб'єктів господарювання та застосування міжнародних угод при вирішенні господарських спорів	
	Роль суду при виконанні судових рішень у господарських справах	
3.	БЛОК СУДДІВСЬКИХ НАВИЧОК	64 год.
3.1.	ЮРИДИЧНІ НАВИЧКИ	
	Діловодство в судах першої інстанції. Оформлення справи	
	Управління справами і судове адміністрування	
	«Робота в команді»	
	Судові акти і документи: види, особливості структури, змісту, оформлення. Ухвали суду і протоколи	
	Призначення й оцінка висновків судових експертиз	
	Застосування судами аналогії права та аналогії закону	
	Застосування судами міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких визнана Верховною Радою України	
	Свобода суддівського розсуду	
	Ведення судового засідання (особливості різних категорій справ)	
	Підготовка рішень з різних категорій цивільних, адміністративних і господарських справ	
	Підготовка вироку з різних категорій кримінальних справ. Особливості постановлення виправдувального та обвинувального вироків	
	Підготовка постанов у справах про адміністративні правопорушення	
	Тлумачення нормативно-правових актів	
	Судова статистика	
3.2.	НЕЮРИДИЧНІ НАВИЧКИ	
	Уміння слухати і комунікативні навички	
	Психологічні аспекти суддівської діяльності	
	Поведінка судді у конфліктних і стресових ситуаціях	
	Судова риторика	
	Вміння працювати з інформаційними технологіями і базами даних	

II. СТАЖУВАННЯ

№ п/п	Назва стажування	Кількість днів	Примітки
1	Етика судді	9	
2	Стажування в суді першої інстанції	44	
2.1	Розгляд цивільних справ у суді першої інстанції	11	
2.2	Розгляд кримінальних та справ про адміністративні правопорушення у суді першої інстанції	11	
2.3	Розгляд адміністративних справ у суді першої інстанції	11	
2.4	Розгляд господарських справ у суді першої інстанції	11	
3	Блок суддівських навичок	6	
3.1	Ознайомлення з роботою судів апеляційної інстанції	4	
3.2	Ознайомлення з роботою установ державної виконавчої служби	1	
3.3	Ознайомлення з роботою територіальних управлінь Державної судової адміністрації України	1	
	Всього	59	